

92748 – ئۇلۇغ رامزان ئېيى ئۈچۈن قانداق تەييارلىق قىلىشىمىز لازىم

سۇئال

سوئال: رامزان ئېيى ئۈچۈن قانداق تەييارلىق قىلىمىز؟ بۇ ئېسىل ئايدا قىلىنىدىغان ئەڭ ياخشى ئەمەللەر قايسىلار؟. بۇ توغرىدا چۈشەنچە بېرىلگەن بولسا.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئاللاھ ئۈچۈندۇر.

بىرىنچى: مۇھتەرەم قېرىندىشىم! سىز رامزان ئېيىغا قانداق تەييارلىق قىلىش توغرىسىدىكى بۇ سوئالنى سوراپ ياخشى قىلىدىڭىز، رامزان روزىسىنىڭ ھەقىقىتىنى چۈشىنىشتىن نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ چۈشەنچىسى ئۆزگىرىپ كەتكەن بولۇپ، خۇددى شەرىئى ئىبادەت ئەمەستەك، بەلكى ئۆرپ-ئادەتكە تۇتقان پوزىتسىيەدە بولۇۋاتىدۇ. ئۇلار بۇنىڭ ئۈچۈن رامزان ئېيى كېلىشتىن خىلى بۇرۇنلا تەييارلىق قىلىشقا باشلىدى، بەزەن يېمەكلىكنىڭ تېپىلماسلىقى ياكى باھاسىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ يېمەكلىك سېتىۋالدى، ھەقىقەتتە ئۇلار رامزان ئېيىدا تۇتىدىغان روزىنىڭ ھەقىقىتىنى بىلمىدى، ئۇلارنىڭ قەلبى ئىبادەت بىلەن تەقۋالىقتىن خالى قالدى، رامزان ئېيىنى قورساقلىرىنى توغۇزىدىغان ۋە كۆزلىرىنى ئارام ئالدۇرىدىغان ئاي قىلىۋالدى. قىسقىسى رامزاننى قانداق باياشات، قورساقلىرى ئىچىپ قالمىغان ھالدا ئۆتكۈزۈشنى خىلى بۇرۇنلا پىلانلىدى، ئەمما رامزان ئايدىكى ئىبادەتلىرى ئۈچۈن ئالاھىدە ۋاقىت چىقىرىپ، رامزان ئېيىنىڭ روھانى تەربىيە خاراكتىرلىق قېمىتىدىن قانداق پايدىلىنىش ۋە ئۆتكۈزۈش، ئائىلىدە قانداق تەربىيە خىزمىتى ئېلىپ بېرىش قاتارلىق مۇھىم مەسىلىلەرگە سەل قارىلىپ كېلىندى ۋە كېلىنىۋاتىدۇ.

ئىككىنچى: يەنە بىر قىسىم كىشىلەر رامزان ئېيىنىڭ روزىسىنىڭ ھەقىقىتىنى چۈشۈنۈپ شەئىبان ئېيىدىن باشلاپ دىققەت بىلەن تەييارلىق قىلىشقا باشلىدى، بەلكى بەزىلەر بۇنىڭدىنمۇ بۇرۇن تەييارلىق قىلىشقا باشلىدى. رامزان ئېيى ئۈچۈن قانداق تەييارلىق قىلساق ئەڭ مۇۋاپىق بولىدىغانلىقى توغرىسىدا تۆۋەندىكىدەك تەۋسىيەلەرنى قىلىمىز:

1- سەمىيەت بىلەن تەۋبە قىلىش.

ھەر ۋاقىت تەۋبە قىلىش پەرز، لېكىن بەركەتلىك كاتتا ئايغا تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن ئۆزى بىلەن ئاللاھنىڭ ئارىسىدىكى ۋە ئۆزى بىلەن كىشىلەر ئارىسىدىكى ئۇلارنىڭ ھەقىقەتتە ئالاقىدار بولغان گۇناھلارغا تەۋبە قىلىشقا ئالدىراش ئەڭ لايىق بولغان ئىشنىڭ جۈملىسىدىندۇر، چۈنكى ئۇكىشىنىڭ قەلبى تىنىچ، دىلى سالامەت تائەت ئىبادەت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ۋاقىتتا بەركەتلىك رامزان ئېيى يىتىپ كېلىدۇ.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **ئى مۆمىنلەر! بەختكە ئېرىشىشىڭلار ئۈچۈن ھەممىڭلار ئاللاھقا تەۋبە قىلىڭلار.** (نۇر سۈرىسى 31 –

ئايەت).

ئەغەرىئىنى يەسار مۇزەننى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **ئى خالايىقلار! ئاللاھقا تەۋبە قىلىڭلار ۋە ئاللاھدىن مەغپىرەت تەلەپ قىلىڭلار، ھەقىقەتەن مەن كۈندە يۈز قېتىم تەۋبە قىلىمەن.**

2 - دۇئا قىلىش.

بەزەن سەلەپلەرنىڭ رامزان ئېيى كېلىشتىن ئالتە ئاي بۇرۇن ئاللاھقا دۇئا قىلىپ ئۆزلىرىنى رامزانغا يەتكۈزۈشنى تەلەپ قىلغانلىقى، رامزاندىن كىيىن يەنە بەش ئاي ئاللاھ دىن ئۆزلىرىنىڭ رامزاندا قىلغان ئىبادەتلىرىنى قوبۇل قىلىشنى تەلەپ قىلىپ دۇئا قىلغانلىقى بايان قىلىنغان.

مۇسۇلمان پەرۋەردىگارىدىن رامزانغا دىندا مۇستەھكەم، تەن-سالامەتلىكلىكى ياخشى ھالەتتە يەتكۈزۈشنى، رامزاندا ئاللاھقا ئىتائەت قىلىدىغان ئەمەللەرنى قىلىشقا ياردەم بېرىشنى ۋە ئىبادەتلىرىنى قوبۇل قىلىشنى تەلەپ قىلىپ دۇئا قىلىشى كېرەك.

3 - مۇشۇ كاتتا ئاينىڭ يېقىنلاشقانلىغىدىن خۇرسەن بولۇش.

ھەقىقەتەن رامزان ئېيىنىڭ يېتىپ كېلىشى ئاللاھنىڭ مۇسۇلمان بەندىلىرىگە ئاتا قىلغان كاتتا نېمەتلىرىنىڭ بىرى، چۈنكى رامزان ئېيى جەننەتنىڭ ئېشىكى ئېچىلىدىغان، دوزاخنىڭ ئېشىكى تاقىلىدىغان ياخشىلىق كۆپ بولىدىغان پەسلىنىڭ بىرى، بۇ ئاي قۇرئان چۈشكەن ۋە كۆپ تىلاۋەت قىلىنىدىغان ۋە بىزنىڭ دىنىمىزدا تۇنجى قېتىم ھەقىقەت ئۈچۈن كۆرەش قىلىنغان ئايدىن ئىبارەت.

ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **«ئېيتقىنىكى، ئۇلار ئاللاھنىڭ پەزىلى ۋە رەھمىتىدىن خۇشال بولسۇن، بۇ ئۇلارنىڭ يىغقان(دۇنيا - ماللىرىدىن) ياخشىدۇر . يۇنىس سۈرىسى 58-ئايەت.**

4 - پەرز قىلىنغان روزىنى تۇتۇش بىلەن ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش.

ئەبى سەلەمە مۇنداق دەيدى: مەن ئائىشە ئانىمىزنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: **مەن ئۆزۈمنىڭ رامزاندىن تۇتالماي قالغان روزىلىرىمنى پەقەت شەئبان ئېيىدا تۇتاتتىم.** (بۇخارى 1849، مۇسلىم 1146).

ھاپىز ئىبنى ھەجەر (ئاللاھ ئۇ كىشىگە رەھمەت قىلسۇن) مۇنداق دەيدى: بۇنىڭ ئائىشە ئانىمىزنىڭ شەئبان ئېيىدا روزا تۇتۇشقا بولغان ھېرىسمەنلىكى ئىپادىلىنىدۇ، شۇنداقلا رامزاندا تۇتالماي قالغان روزىلارنى يەنە بىر رامزانغىچە كېچىكتۈرۈشنىڭ توغرا ئەمەس ئىكەنلىكى بىلىنىدۇ. (پەتھۇل بارىي 4191).

5 - رامزاننىڭ پەزىلىتىنى بىلىش ۋە روزىغا ئالاقىدار ئەھكاملارنى چۈشىنىش ئۈچۈن تېرىشىش لازىم. (دىنىمىزدا ھەرقانداق ئىبادەتنىڭ ماھىيىتىنى بىلىپ ئەمەل قىلىشىمىز تەۋسىيە قىلىنىدۇ. -م-)

6 - رامزاندا مۇسۇلمان كىشىنىڭ ئىبادەتلىرىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللارنى تېزلىكتە ھەل قىلىش كېرەك.

7 - ئائىلىسىدىكى كىشىلەر بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ ئايالى ۋە بالىلىرىغا رامزاننىڭ ئەھكاملىرىدىن خەۋەر بېرىش ۋە كىچىك پەرزەنتلەرنى روزا تۇتۇشقا رىغبەتلەندۈرۈش.

8 - ئۆيدە ئوقۇش مۇمكىن بولىدىغان بەزەن كىتابلارنى تەييار قىلىش ياكى بۇ كىتابلارنى جامائەتكە ئوقۇپ بېرىش ئۈچۈن مەسچىتنىڭ ئىمامىغا سوۋغا قىلىش.

9 - رامزان روزىسىغا تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن شەئبان ئېيىدىمۇ روزا تۇتۇش. ئائىشە ئانىمىز مۇنداق مۇنداق دېگەن: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىرقانچە كۈن روزا تۇتاتتى بىز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئىپتار قىلمايدىكەن دەيتتۇق، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىرقانچە كۈن ئىپتار قىلاتتى، بىز پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام روزا تۇتمايتۇ دەپ قالاتتۇق، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام رامزاندىن باشقا ۋاقىتتا بىر ئاي تولۇق روزا تۇتمايتتى، شەئبان ئېيىدا كۆپ روزا تۇتاتتى (بۇخارى 1868، مۇسلىم 1156).

ئۇسامە ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىندۇ: مەن يا رەسۇلۇللاھ! سىلىنىڭ باشقا ئايلاردا شەئبان ئېيىدا روزا تۇتقاندەك كۆپ روزا تۇتقانلىرىنى كۆرمىدىمغۇ؟ دېسەم، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېدى: رەجەب بىلەن رامزاننىڭ ئارىلىقىدىكى بۇ ئايدىن نۇرغۇن كىشىلەر غاپىل قالىدۇ، بۇ ئايدا بەندىلەرنىڭ ئەمەللىرى ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھنىڭ تەرىپىگە كۆتۈرۈلىدۇ، مەن ئەمىلىمنىڭ روزا تۇتقان ھالىتىمدە كۆتۈرۈلۈشىنى ياخشى كۆرمىەن (نەسائى 2357، ئەلبانىي ھەسەن دېگەن).

ھەدىستە شەئبان ئېيىدا روزا تۇتۇشنىڭ ھېكمىتى بايان قىلىنىپ بۇ ئەمەللەر كۆتۈرۈلىدىغان ئاي دېيىلگەن، ھەقىقەتەن بەزەن ئالىملار يەنە بىر ھېكمەتنى بايان قىلغان بولۇپ بۇ روزا پەرز نامازدىن ئىلگىرى ئوقۇلىدىغان سۈننەت نامازغا ئوخشاش، چۈنكى ئۇ پەرز ئىبادەتنى جۇشقۇنلۇق بىلەن ئادا قىلىشقا نەپسىنى تەييارلايدۇ، رامزاندىن ئىلگىرى شەئباندا تۇتقان روزىدىمۇ شۇنداق دېيىلىدۇ.

10 - قۇرئان ئوقۇش.

سەلەمە ئىبنى كۇھەيىل مۇنداق دېگەن: شەئبان ئېيى قارىيلار ئېيى دېيىلەتتى. ئەمرى ئىبنى قەيىس شەئبان ئېيى كىرگەن ۋاقتىدا دۇكانلىرىنى تاقاپ قۇرئان ئوقۇش ئۈچۈن تەييارلىق قىلاتتى.

ئەبۇبەكرى ئەل بەلخى مۇنداق دېگەن: رەجەب ئېيى زىرائەت تىرىش ئېيى، شەئبان ئېيى زىرائەتنى سۇغۇرۇش ئېيى، رامزان ئېيى زىرائەتتىن ھۆسۈل ئېلىش ئېيى.

يەنە مۇنداق دېدى: رەجەب ئېيى شامالغا ئوخشاش، شەئبان ئېيى بۇلۇتقا ئوخشاش، رامزان ئېيى يامغۇرغا ئوخشاش، كىمكى رەجەبتە زىرائەت تېرىپ، كۆچەت تىكىمىسە، شەئباندا سۇغارمىسا، رامزاندا قايسى زىرائەتنى ئورايدۇ؟ ھازىر رەجەب ئېيى تۈگىدى، سىز رامزاندا ھوسۇل ئېلىشنى ئىستىسىڭىز، ھازىر شەئباندا ھەركەت قىلىڭ، يۇقىرىقىدىكىلەر سىز بىلەن سەلەپلەرنىڭ بۇ بەرىكەتلىك ئايدىكى ئەھۋالى، مۇشۇ ئەمەللەرنى قىلىش بىلەن ئالى دەرىجىلەرگە ئېرىشىشىڭىز ئۈچۈن سىزنىڭ تەييارلىقىڭىز قانداق؟!.